

Věc: Posudek disertační práce

Název disertační práce:

Vesnice zaniklé po roce 1945 a kulturní krajina Novohradských hor

Autor: PhDr. Michal Bureš

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

r. 2012

Volba tématu

Zvolené téma patří do studia dějin osídlení s užším zaměřením na novověký až recentní způsob života ve vazbě na doklady historické hmotné kultury.

V české archeologii se jedná o výjimečné - badatelsky závažné a novátorské – téma, přínosné jak pro regionální i nadregionální studium vývoje a proměn subrecentního osídlení, tak pro teorii a metodologii nově se rozvíjející vědy, pracovně označované jako archeologie současnosti.

Metodologie

Disertační práce je koncepčně rozdělena do několika bloků, v nichž M. Bureš podává přehled o předmětu svého výzkumu, teorii a metodologii nově vznikající archeologické subdisciplíny (kap. 1-3) včetně současného stavu bádání na evropském teritoriu, a v hlavní části (kap. 4-9) prezentuje výsledky svého základního výzkumu z vesnického prostředí a regionu Novohradských hor deskripční a komparativní metodou, ale i analyticky v rámci stanoveného modelu hodnocení (statistické přehledy a klasifikace sídelních areálů podle stupně jejich transformace). Pro přehled a argumentaci byly autorem využity všechny dostupné prameny, odborná literatura i výsledky interdisciplinární spolupráce (etnoarcheologie, přírodní vědy ad.).

Práce je v textu i přílohách doplněna tabulkami, grafy, mapami zájmového území, fotografickou dokumentací a katalogovým (databázovým) přehledem objektů.

Forma disertační práce

Monumentální disertační práce má celkem 712 tištěných stran. Z toho připadá 219 stran na text, necelých 5 stran tvoří anglické a německé resume a připojeno je 24 tabulek, 156 příloh a 589 obrázků. Splňuje tedy požadavky na rozsah disertační práce. Je členěna do 12 kapitol s připojeným seznamem použitých pramenů a literatury.

Formální stránka disertační práce zahrnuje vedle rozsahu a koncepčního pojetí i pohled na nejzákladnější složky psané odborné stati. Sem patří vedle gramatiky a stylistiky také odkazový aparát a oborová terminologie.

Jazykové vyjadřovací prostředky M. Bureše považuji za výborné s bohatým slovním rejstříkem. Správné používání oborové terminologie je pro autora

samozřejmostí, z formy i obsahu vyjadřování je zřejmá autorova publikační zkušenost a detailní orientace v oboru doma i v zahraničí.

Odkazový aparát je v předložené práci správně používán, je přehledný a srozumitelný. Formálních nedostatků je minimum, vedle překlepů, které jsou v tak rozsáhlém rukopisu pochopitelné, lze (především s ohledem na budoucí publikování) poukázat na to, že v textových odkazech na literaturu chybí ve 24 případech uvedení stran a 4x je v textu odlišná citace literatury, než je tomu v připojeném seznamu literatury (označil jsem červeně do rukopisu).

Obsah disertační práce

I když je předložená práce zaměřena převážně na problematiku zanikání osídlení a proměn krajiny na Novohradsku po druhé světové válce, nelze její obsah chápat pouze jako archeologické řešení problematiky regionálního historického osídlení. M. Bureš totiž metodiku svého základního výzkumu zasadil do kontextu nové oborové subdiscipliny, o níž podal v úvodních kapitolách přehled o stavu evropského bádání i o teoreticko-metodologických specifikách archeologie současnosti. Tím významně posunul kvalitu práce, jejíž přínos lze chápat jak v rovině oborově metodické (co je a jaký význam má archeologie současnosti, jaké metody může využívat, jaká je pramenná základna, jak je problematika řešena v ČR i zahraničí), tak i regionálně badatelské (proměny osídlení v Novohradských horách po r. 1945). Propojením obou rovin v jednom badatelském tématu se mu podařilo ilustrovat, jak lze obecná metodická východiska kvalitně využít v rámci konkrétního základního výzkumu. Kategorizace proměn osídlení (transformace sídelních areálů) umožnila autorovi objektivně vyhodnotit poznatky z 39 katastrálních území s mnoha desítkami detailně analyzovaných lokalit (objektů) a v závěru nastínit širší historické souvislosti (otázky zanikání sídel v důsledku poválečných událostí), které z archeologického výzkumu vyplynuly.

Závěrečné zhodnocení

Jedná se o příkladnou, novátorskou práci, která si zaslouží publikační zveřejnění. Její obsah i forma odpovídají nárokům na badatelské výstupy moderní vědy. Práce má význam jak pro české nejnovější dějiny, tak pro obor archeologie, kde na vysoké úrovni prezentuje, jak má být z pozice současné archeologie zpracováno téma historického regionálního osídlení při využití všech dostupných metodik a autorské teoretické připravenosti.

S ohledem na shora uvedené hodnotím předloženou disertační práci M. Bureše známkou:

v ý b o r n ě

V Českých Budějovicích 8. srpna 2012

doc. PhDr. Rudolf Krajíc, CSc.